

СТАЎКА НА СЛАНЕЧНІК

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Гаспадарка — адна з нямногіх у Гродзенскім раёне, дзе заняліся вырошчваннем нязвычайнай для нашых мясцін культуры. Спачатку паспрабавалі сеяць сланечнік разам з кукурузай для атрымання сіласу — зялёнага корму для жывёлагадоўчага статка. А два гады таму пад сонечную культуру адвялі асобны ўчастак у сто гектараў. Так атрымалася, што якраз каля дарогі. Нейк даводзілася праязджаць міма падчас цвіцення. Прыгожае відовішча! Не дзіўна, што многія спыняліся, каб зрабіць фотаздымкі каля жоўтых сонейкаў, а потым вылажыць іх у сваіх акаўнтах. Такое поле сапраўды спрыяе ўзнёсламу і радаснаму настрою...

У галоўнага агранома падыход да сланечніку больш праязны.

— Мы вырошчваем не для эстэтыкі, галоўнае — эканоміка, наколькі гэта выгадная культура для развіцця гаспадаркі. У згаданым аспекце асноўная наша задача — забяспечыць жывёлагадоўчую галіну якаснымі кармамі. Яны павінны быць правільна збалансаванымі. Напрыклад, вугляводы мы атрымліваем з кукурузы, якую навучыліся вырошчваць. Але для кармавой базы вельмі важны бялок, без якога не будзе высокіх надояў. Даводзіцца купляць соевы шрот, ён завазны і дарагі. Каб знізіць сабекошт малака, неабходна замяніць соевы бялок іншым, альтэрнатыва — кармавыя бабы, рапсавы і сланечнікавы шрот, — тлумачыць Юрый Вялічка.

Менавіта на гэтыя мэты і пойдзе ўся тая гара сланечніку, што знаходзіцца на збожжаскладзе. Сельгаспрадпрыемства мае ўласную лінію па адцісканні насення. У сярэднім атрымліваецца да 80 тон алею, які гаспадарка пасляхова рэалізоўвае. Макуха ідзе на корм

буйнарагатаму статку, што ў якасці бялковай дабаўкі спрыяе высокім надоям.

І хоць сланечнік — больш звычайная культура ў паўднёвых шыротках, яна ўсё шырэй заваёўвае заходнія рэгіёны. Пры гэтым не патрабуе высокапрадукцыйнай глебы. Трэба сказаць, што земляробам самай заходняй зоны Гродзенскага рэгіёна не вельмі пашанцавала. Палеткі тут — то пагорак, то нізіна. Вырошчваць ураджай у такіх умовах няпроста, бо вільготнасць не ўсюды аднолькавая. Калі, напрыклад, азімы рапс трэба сеяць на высокаўрадлівых глебах, то для сланечніку падыдуць і лёгкія пясчаныя ўчасткі.

— Сланечнік — культура цеплалюбівая, больш звычайная для паўднёвых рэгіёнаў. Але мы бачым, што клімат мяняецца, засуха мяжуеца з ліўнямі, а сланечнік можа прыстасавання да гэтых умоў з-за сваёй магутнай каранёвай сістэмы, яна можа выцягваць ваду. Таму яго можна сеяць на землях, якія лічацца нізкімі па прадукцыйнасці. Напрыклад, на палетках з паго-

рыстым рэльефам. Трэба вырошчваць такія расліны, якія могуць супрацьстаяць засусе, — упэўнены галоўны аграном.

Ёсць у вырошчванні сланечніку і свае асаблівасці. Сеюць увесну, калі тэмпература паветра не меншая за 8-9 градусаў, пасля таго як расліны ўзышлі, вядзецца падкормка азотнымі ўгнаеннямі. Для сланечніку важна, каб падчас цвіцення не было засухі, бо губляецца маса насення, а значыць, і ўраджай будзе меншы. Адзін з плюсоў — адсутнасць шкоднікаў. А вось ад гнілаты кошыкаў вядзецца апрацоўка фунгіцыдамі. У сувязі з кароткім вегетацыйным перыядам трэба падбіраць адпаведныя гібрыды, каб не зацягваць з уборкай.

На жаль, заспець яе саму не давялося — увесь ураджай дзякуючы цёпламу надвор'ю ў гаспадарцы сабралі на мінулым тыдні. Затое можна ўбачыць на мекдвары даволі цікавы аграгат — спецыяльную жняўку для сланечніку. Гэта новая распрацоўка гомельскіх машынабудаўнікоў. Дарэчы, аграгат

У тэму

Найбольшая ўвага ў вырошчванні сланечніку аддаецца ў Гродзенскім раёне. Тут культывацыйнай гэтай культуры займаецца шэсць гаспадарак, у асноўным сеюць разам з кукурузай. Але некаторыя, як, напрыклад, СВК «Гродзенскі», вырошчваюць сланечнік у чыстым выглядзе. Кожная гаспадарка шукае магчымасць атрымаць эканамічны эффект.

Як паведамілі ва ўпраўленні сельскай гаспадаркі Гродзенскага аблвыканкама, пакуль заўчасна адводзіць вялікія плошчы пад сяўбу гэтай паўднёвай культуры. Адна з прычын — невысокая цана рэалізацыі семечак. У асноўным культура ідзе на сілас як зялёная маса. Таксама выказваецца думка, што пасевы сланечніку збядняюць глебу, на ёй пасля дрэнна растуць тыя ж збожжавыя культуры. Як выхад — займацца павышэннем урадлівасці зямлі на такіх участках.

можа ісці не толькі па даўжыні і шырыні поля, але і па дыяганалі, што дазваляе пазбегнуць страт.

Камбайн зрэзвае сцябло каля кошыкаў сланечніку, жняўка іх забірае, а потым адпраўляе ў малацільны бункер. На выхадзе застаюцца толькі семечкі. Яны прасушваюцца, калі трэба, затым паступаюць на склад.

— У нашых кліматычных умовах сланечнікам займацца можна, гэта рэнтабельная культура, проста трэба дакладна вывучыць тэхналогію яе апрацоўкі, усё падрыхтаваць зараней, як таго патрабуе любая культура, — разважае Юрый Вялічка. — Сэнс у тым, каб атрымаць буйное насенне, якое дасць лепшыя ўсходы.

Пакуль тут выкарыстоўваюць поўнацэлю закупае насенне, сваё — толькі гібрыды першага пакалення. Але закупкі не асабліва адбіваюцца на рэнтабельнасці, бо складаюць толькі 5 % сабекошту прадукцыі. Гэты год аказаўся больш удалы. Зрэшты, не толькі па ўраджайнасці сланечніку. Напрыклад, збожжавых культур тут атрымалі больш за сто цэнтнераў з гектара. Сабраны рэкордны ўраджай рапсу — важнай кармавой культуры.

Па словах галоўнага агранома, важную ролю ў тым адыграла так званае дакладнае земляробства. Гэта цэлая сістэма апрацоўкі, якая прадугледжвае комплексны падыход да працэсу вырошчвання раслін на аснове складзеных электронных картаў палёў, на якіх выконваецца зададзены праграмай

алгарытм работы. Механізатар устаўляе флэш-карту з заданнем у бартавы камп'ютар і проста кіруе тэхнікай, а аграгат сам ведае, што сеяць, колькі ўносіць ўгнаенняў альбо сродкаў аховы раслін.

— Да гэтага нас прымусіла няроўная мясцовасць, што накладвае свой адбітак на ўраджай. Ёсць участкі поля з высокай урадлівасцю, а на пагорках яна нізкая. Дзякуючы электроннай платформе мы можам вызначыць урадлівасць, напрыклад, за пяць альбо восем гадоў. З гэтага і задаецца праграма для кожнага поля. Калі перайшлі на дакладнае земляробства, сярэдняя ўраджайнасць збожжавых і рапсу значна ўзрасла, сёлета стала яшчэ вышэйшай, — разказвае суразмоўнік.

Што датычыць сланечніку, культура ўжо займае сваё месца ў сёвавароце СВК «Гродзенскі». Гэта прадыхавана ўдасканаленнем кармавой базы — такім чынам паўняецца бялок у рацыёне кармлення статка. Між тым перапрацоўка сланечніку пакуль не вельмі развітая з-за таго, што ён цяжка праходзіць праз прэс, у адрозненне ад таго ж рапсу. Калі рапс перапрацоўваецца ў вялікіх аб'ёмах, то сланечнік — культура хутчэй эксперыментальная. Многія гаспадаркі пакуль толькі прыглядаюцца да яе. Аргументам на карысць вырошчвання сланечніку можа быць той факт, што можна атрымліваць рэнтабельную прадукцыю не з самых лепшых палёў.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Будзь у курсе!

СТРЭЛЬБЫ МОЖНА РАСЧАХЛЯЦЬ

Пачынаецца сезон загоннага палявання

У адпаведнасці з Правіламі палявання, з 1 кастрычніка да 31 снежня ў краіне акрамя ружэйнага палявання з засады і з падыходу дазваляецца ружэйнае загоннае паляванне на паляўнічых жывёл нармаваных відаў (лось, дзік, алень высакародны, алень плямісты, лань, муфлон). Паляваць можна загонам і з сабакамі ў светлы час сутак, з засады і з падыходу — на працягу сутак.

Як нагадвае прэс-служба Міністэрства лясной гаспадаркі, пры гэтым можна выкарыстоўваць:

— для здабычы лася, алень высакароднага, лані, дарослага дзіка старэйшых за два гады: наразную паляўнічую зброю з дульнай энергіяй кулі звыш 3000 джоўляў, гладкаствольную паляўнічую зброю з патронамі з куляй, паляўнічыя лукі і арбалеты;

— для здабычы алень плямістага, казулі, муфлона і маладняку дзіка: наразную паляўнічую зброю з дульнай энергіяй кулі звыш 1500 джоўляў, гладкаствольную паляўнічую зброю з патронамі з куляй або карчечку, паляўнічыя лукі і арбалеты;

— паляўнічых сабак: пароды па рашэнні карыстальніка паляўнічых угоддзяў.

Загонныя паляванні з'яўляюцца зонай павышанай рызыкі і патрабуюць ад яе ўдзельнікаў яшчэ большай адказнасці, асабліва ад кіраўнікоў палявання.

Трэба адзначыць, што, нягледзячы на неаднаразовыя патрабаванні Міністэрства лясной гаспадаркі аб неабходнасці прыняцця дадатковых мер па забеспячэнні

захавання правілаў бяспекі на паляванні, маюць месца няшчасныя выпадкі, у тым ліку са смяротным зыходам.

Асноўнай прычынай смяротнага траўміравання ўдзельніка палявання з'яўляюцца элементарнае невыкананне правілаў бяспекі яго правядзення, якія рэгламентаваны главай 6 Правілаў палявання, самімі ўдзельнікамі палявання пры яго легальным правядзенні.

Асноўнымі парушэннямі з'яўляюцца:

— стральба на шум, шоргат, па невыразна бачнай цэлі, у тумане, у моцны снегпапад, у прыцемках, супраць сонца і пры іншых умовах дрэннай бачнасці, а таксама па птушцы, якая ўзлятае ніжэй чым 2,5 метра ва ўмовах абмежаванай бачнасці;

— стральба да таго, як паляўнічы папярэдне не пераканаецца ў тым, што ў напрамку стрэлу няма людзей або хатніх жывёл;

— пры правядзенні загоннага палявання: вядзенне стральбы па паляўнічых жывёлах уздоўж стралковай лініі, за межамі свайго сектара, пасля сігнала аб заканчэн-

ні загону, самастойным выбары месца і сыходзе з нумара да заканчэння загону.

У сувязі з адкрыццём загоннага палявання, у мэтах прадудхлення няшчасных выпадкаў пры правядзенні паляванняў, усім карыстальнікам паляўнічых угоддзяў неабходна арганізаваць дадатковае навучанне службовых асоб (кіраўнікоў палявання) правілам бяспекі палявання.

Таксама Мінлясгас звяртае ўвагу на неабходнасць выканання патрабавання абзаца трэцяга пункта 35 Правілаў палявання, згодна з якім пры рэалізацыі паляўнічай пуцёўкі, дазволу і (або) паляўнічай пуцёўкі да дазволу службовая асоба карыстальніка паляўнічых угоддзяў або яго вышэйстаячай арганізацыі, або іншай арганізацыі, якая заключыла дагавор на рэалізацыю паляўнічых пуцёвак з карыстальнікам паляўнічых угоддзяў, абавязаны азнаёміць паляўнічага з межамі адзінак унутрыгаспадарчага дзялення тэрыторыі паляўнічых угоддзяў, у якіх яму дазваляецца праводзіць паляванне, з устаноўленымі ў паляўнічых угоддзях парадкам правядзення палявання і правіламі бяспекі палявання, пасля чаго паляўнічы распісваецца пра азнаямленне ў паляўнічай пуцёўцы да дазволу.

Калі ў час палявання адбыўся няшчасны выпадак, кіраўнік палявання абавязаны неадкладна праінфармаваць аб няшчасным выпадку органы ўнутраных спраў, кіраўніка карыстальніка паляўнічых угоддзяў, Дзяржаўную інспекцыю аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Надвор'е

ТУМАНЫ, А ЎНАЧЫ ЎСЁ ХАЛАДНЕЙ...

Разам з тым сярэдняя тэмпература паветра па краіне будзе значна вышэйшай за норму: у апошнія дні верасня месцамі можа прыгрэць да 20—27 градусаў.

Як паведамляюць спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды, у аўторак умовы надвор'я ў нашай краіне будзе вызначаць вобласць павышанага атмасфернага ціску. Чакаецца невялікая воблачнасць. Пераважна без ападкаў. Уначы і ранішнія гадзіны ў асобных раёнах будзе згушчацца слабы туман. Вечер няўстойлівы слабы. Тэмпература паветра мінімальна ноччу 2—8 цяпла, месцамі па паўднёвай палове краіны 9—13 градусаў. А вось максімальная тэмпература днём падымецца ад 18 градусаў па поўначы краіны да 26 цяпла па паўднёвым захадзе нашага рэгіёна. Атмасферны ціск ноччу істотна не зменіцца, днём будзе слаба падаць.

У сераду і чацвер умовы надвор'я ў Беларусі будзе вызначаць заходняя перыферыя антыцыклону, які будзе размяшчацца над цэнтральнымі раёнамі еўрапейскай часткі Расіі. Чакаецца пераменная воблачнасць. Без ападкаў. Уначы і ранішнія месцамі па краіне будзе згушчацца слабы туман. Вечер паўднёвай чвэрці ноччу слабы, днём умераны. Тэмпература паветра ўначы апусціцца да 3 цяпла на ўсходзе краіны, але падымецца да 14 градусаў на захадзе. Днём будзе амаль па-летняму камфортна — ад 20 да 27 градусаў цяпла.

Сяргей КУРКАЧ.